

njegov
časopis

'POSMRTNI
OSTACI EVE
BRAUN I ADOLFA
HITLERA, spaljeni do
neprepoznatljivosti, crni i
stravični, bili su zamotani
u sive pokrivače uprljane
zemljom', napisala je
ruska prevoditeljica Elena
Rževskaja

Kako su se Rusi prvi dokopali tijela Hitlera i Eve Braun

Nacional donosi ulomak iz knjige '**Hitlerova smrt u tajnim dosjeima KGB-a**' u kojem francuski novinari **Jean-Cristophe Brisard i Lana Parshina** opisuju kako su nakon višegodišnjeg istraživanja, zahvaljujući arhivima ruske tajne službe, ustanovili jesu li tijela pronađena 4. svibnja 1945. doista pripadala nacističkom vođi i njegovoј supruzi

Glavni grad Trećeg Reicha upravo je pao. Prije nekoliko sati, oko 8:30 h, njemački vojni zapovjednik Berlina, general Helmuth Weidling, svojim je trupama izdao zapovijed da prekinu borbe. Ta je odluka uslijedila nakon vijesti o Hitlerovom samoubojstvu. Weidling je smatrao da je Hitlerov odlazak njegove ljudi oslobodio zakletve o borbi do smrti. „Dana 30. travnja 1945. Führer je izvršio samoubojstvo te je tako napustio one koji su mu prisegnuli na vjernost. [...] Svaki dodatni sat borbi produžuje patnje civila u Berlinu i naših ranjenika“, napisao je u objavi za javnost. „U dogovoru s Visokim zapovjedništvom sovjetskih snaga, tražim da odmah prestanete s borbom.“

Za savezničke glavne stožere započela je nova utrka s vremenom. Tko će prvi zgrabitati nacističkog diktatora? Je li stvarno mrtav ili je to tek nacistička varka? Sovjeti imaju prednost na terenu. Grad je pod njihovim nadzorom sve do Konferencije u Potsdamu, 17. srpnja 1945. Tada će Berlin podijeliti na četiri zone, po jednu za svakoga od Saveznika: Sjedinjene Države, Veliku Britaniju, Francusku i naravno Sovjetski Savez. Područje Kancelarije gdje je smješten Führerbunker ostat će u sektoru pod ruskim zapovjedništvom.

Budući da nisu bili posve sigurni i umjesto da izmišljaju bez dokaza, sovjetski, američki, engleski i u manjoj mjeri francuski istražitelji mjesecima su neprestano istraživali, unakrsno ispitivali i provjeravali. I uvijek ono isto pitanje: što se 30. travnja dogodilo u Führerbunkeru? Svi nacisti koji su, izbliza ili izdaleka, svjedočili Hitlerovim posljednjim satima postali su najvažniji izvori informacija. I, barem sa sovjetske strane, zarobljenici koji su odmah odvedeni na tajno mjesto. Tajne službe SSSR-a gotovo sustavno odbijaju podijeliti ono što znaju sa svojim saveznicima. Rat je tek završio, a već je zavladalo nepovjerenje, odnosno zazor.

RUSKI ARHIVI ZA GRADZOBILJA nude zapanjujuću sliku o ispitivanjima koja su se u žurbi provodila u okupiranom Berlinu. Staljin je želio ostati jedini pobjednik nad nacističkom Njemačkom i ni na trenutak nije pomislio podijeliti svoju pobjedu i svoj najveći trijumf: Hitlerovo truplo. Za sovjetske istražitelje, u igri je dvostruki ulog: pronaći Hitlera i biti prvi u tome.

Moskva je poslala najbolje pripadnike svojih tajnih službi i Crvene armije. Ti muškarci i žene dobro znaju da će tih nekoliko dana odlučiti o njihovoj karijeri, možda čak i o životu.

Prva etapa: pronaći svjedoke.

Ujutro 2. svibnja 1945., u trenutku kad je većina njemačkih snaga u Berlinu kapitulirala, područje nove Kancelarije još nije osigurano. Unatoč njihovom bijesu i odlučnosti da će radije umrijeti nego položiti oružje, posljednje nacističke fanatike na kraju su pokosili meci iz strojnica i granate. Udarne snage sovjetske Treće armije odmah su pretražile podzemna skloništa. U njima su pronašli izbezumljene muškarce i žene, koji su gotovo oglušili od višednevног bombardiranja. Ranijeni su, umorni i gladni. Jedni su u civilnoj odjeći, dok su drugi u odorama njemačke vojske. Vlada potpuni kaos. Kako u toj gomili

EXTRA THE STARS AND STRIPES PARIS EDITION
Daily Newspaper of U.S. Armed Forces
Vol. 1 No. 279 1 FR. In the European Theater of Operations
Wednesday, May 2, 1945

HITLER DEAD

Fuehrer Fell at CP, German Radio Says; Doenitz at Helm, Vows War Will Continue

German radio announced last night that Adolf Hitler had died. Below: Karl Doenitz, former commanding-in-chief of the German Navy, has succeeded him as leader of the Reich; the radio announcement reads: "Doenitz stands at today's speech immediately after the announcement, Hitler died, and declared that Germany would continue to wage war. His statement upholds former threats which had been prevalent for more than a week in all world capitals."

Churchill Hails Peace Is at Hand

UTJECAJNI AMERIČKI MAGAZIN The Stars and Stripes već je 2. svibnja 1945. objavio vijest o Hitlerovoj smrti

Staljin je želio ostati jedini pobjednik nad nacističkom Njemačkom i ni na trenutak nije pomislio sa svojim saveznicima podijeliti pobjedu i svoj najveći trijumf: Hitlerovo truplo

otkriti pripadnike Hitlerovog nazužeg kruga? Uveden je nadzorni kordon, Nitko ne smije izići dok ne bude ispitana. Ali sve se odvija vrlo brzo, a opasnost od samoubilačkih napada vrlo je realna. Nakon nekoliko sati, Sovjeti se moraju suočiti s istinom: svi Hitleru bliski ljudi su pobegli.

S iznimkom supružnika Goebbels, Krebsa, Burgdorfa i Schädlea koji su izvršili samoubojstvo, svi su prethodne noći napustili bunker. Teško je sa sigurnošću znati koliko ih je još bilo u Hitlerovom skloništu. Najviše tridesetak, od čega najmanje četiri žene, tri tajnice i Führerova osobna kuhanica. Izvlačenje je počelo oko 23 sata. Kako bi smanjili opasnost da budu uhvaćeni, podijelili su se u desetak malih skupina. U razmacima od po trideset minuta, izlazili su iz vladinog kompleksa, prolazeći tunelima podzemne željeznice. Kad su se popeli na površinu, okruženi eksplozijama bombi i uličnim borbama, jedni su okušali sreću krenuvši na zapad, drugi na sjever. Uz rijetke iznimke, nisu uspjeli dugo ostati na slobodi. Većina ih je u razmaku od nekoliko sati pala u ruke Crvene armije. Ostale su zaustavili Englezi ili Amerikanci. U sveopćoj zbrici, priključit će se tisućama njemačkih zarobljenika i

pokušati se izmiješati s masom, pretvarajući se da su obični vojnici. Heinz Linge, Hitlerov osobni sluga, bio je u skupini s Erichom Kempkom, Führerovim osobnim vozačem. Dva su se muškarca ubrzo razdvojila dok su hodala ulicama u plamenu. Linge je odlučio sakriti se u tramvajskim tunelima. Našavši se ispod prolaza koji vodi na površinu, pomislio je da čuje njemačke vojниke. „Izvana sam čuo: ‘Njemačke divizije se približavaju. Dodite, drugovi!’“ prijavio je Linge u svojim memoarima. „Bacio sam pogled i ugledao njemačkog vojnika. Pogledao me i dao mi znak. Čim sam izašao iz skrovišta, ugledao sam nekoliko sovjetskih tenkova oko sebe.“ Njemački vojnik bio je mamac za lov na bjegunce. Linge je požurio otgnuti oznake SS-a sa svoje odore, srebrnog orla i kukasti križ, kao i svoj čin. Lukavstvo je uspjelo pa su mu ruski vojnici, sretni zbog završetka borbi, čak ponudili cigarete. Njegov pravi identitet otkrit će se tek nekoliko dana poslije, i to zbog neopreza jednog drugog istaknutog pripadnika Hitlerova nazužeg kruga: njegova osobnog pilota zrakoplova Hansa Baura.

No Erich Kempka je imao više sreće. Dok je bježao, 2. svibnja, nakon što se razdvojio od Lingea, svoju SS odoru zamijenio je civilnom odjećom. Kad ga je, nekoliko sati poslije, Crvena armija provjeravala, bez problema se predstavio kao njemački radnik. Uspio je izići iz Berlina i nakon nekoliko tjedana stići u München. Na kraju su ga zarobile američke snage koje su zauzele taj dio Njemačke.

Bormanna, Hitlerova osobnog tajnika i zasigurno osobu od njegova najvećeg povjerenja, nisu pronašli. Ubrzo su se proširile glasine. Pobjegao je s Hitlerom, tvrdili su jedni; ubijen je tijekom bijega, uvjerali su drugi. Njegov je leš napokon pronađen u prosincu 1972. u Berlinu, tijekom cestarskih radova. Identificiran je 1973. usporedbom zubi s njegovim Zubnim kartonom. A 1998. obavljeni su testovi DNK-a na Bormannovim kostima i uspoređeni s onima njegove djece. Rezultat je bio pozitivan.

Tijekom svibnja 1945. Sovjeti su zarobili više nacija iz Führerbunkera nego svi Saveznici zajedno. Ali njihova istraga nije zbog toga bila ništa manje kompleksna, osobito zbog unutarnjih prijepora koji bjesne unutar različitih vojnih tijela i mnogobrojnih sovjetskih tajnih službi. Svi ljubomorno čuvaju ratni pljen i nevoljko prepustaju svoje „dragocjene“ zarobljenike da ih ispituje netko izvan službe. Odgovorna osoba za prvu istragu o Hitlerovoj smrti bio je Aleksandr Anatolevič Vadis, voditelj jedinice Smerš Prve bjeloruske fronte. Prva bjeloruska fronta, pod vodstvom maršala Žukova, jedan je od najvažnijih korpusa sovjetske vojske koji su sudjelovali u bitci za Berlin. Smerš je osnovan 1943. specijalno za otkrivanje desertera, izdajnika i raznih špijuna unutar Crvene armije. Smerš je skraćenica dviju ruskih riječi: „Smrt špijunima“. Vrlo brzo, Smerš je postao protuobavještajna služba izravno podređena Staljinovoj vlasti. Vadis je jedan od najvažnijih ljudi moskovskog gospodara. U svibnju 1945. taj brillantni časnik ima trideset devet godina i nosi čin general-pukovnika. Vadis nije od jučer. Sigurnosnoj službi Crvene armije pristupio je 1930., sovjetskoj protuobavještajnoj službi 1942., a Smeršu sljedeće godine. Kao predani staljinist, nedvojbeno sa smisлом za političke intrige, znao se izvući iz cijelog niza vojnih čistki koje su prethodile ratu protiv Njemačke. Staljin ga je smatrao jednim od najboljih ljudi u protuobavještajnoj djelatnosti. Posve logično, Vadis je dobio sve ovlasti za provođenje istrage. Na mjestu događaja, u Berlinu, ne treba nikome podnosititi izvještaj. Sugovornici su mu izravno Staljin i njegovi najbliži suradnici, među kojima je i šef sigurnosti SSSR-a, Lavrentij Berija. Nitko drugi nije obaviješten o njegovom zadatku. Čak je i pobjednik nad Hitlerom, maršal Žukov, ostavljen po strani. On neće sazнатi ništa o Vadisovom radu. Tako su 2. svibnja poslijepodne, kad su Führerbunker već osiguravali vojnici Crvene armije, ljudi iz Smerša Prve bjeloruske fronte preuzezeli kontrolu nad njim te su bez ikakvih obzira izbacili sovjetske vojниke, a zabranili su pristup čak i visokim časnicima.

Vadis je 27. svibnja 1945. poslao izvještaj koji se u Moskvi željno iščekivao. Bez obzira na dodijeljena mu sredstva, Staljinov posebni izaslanik nije postigao čuda. Zbog nedostatka vremena, nije mogao ispitati posljednje svjedočekove Hitlerova kraja. No s druge strane, špijunki majstor uspio je predstaviti rezultat obdukcije koja je obavljena na navodnom truplu nacističkog diktatora.

Ali prije toga objasnio je u kakvim je okolnostima tijelo pronađeno.

Dana 5. svibnja, na temelju svjedočenja jednog zarobljenika, pripadnika policije zadužene za sigurnost carske Kancelarije, Oberscharführera [adutanta, op. a.] Mengershausea, dva spaljena leša muškarca i žene otkrivena su i ekshumirana u gradu Berlinu, na području carske Kancelarije, pored izlaza za nuždu iz Hitlerovog bunkera. Trupla su se nalazila u rupi od granate i bila su prekrivena slojem zemlje. Bila su jako izgorjela tako da bez dodatnih podataka nisu mogla biti podvrgnuta identifikaciji.

Kao što je čest slučaj sa sovjetskim tajnim službama, uz veliki oprez treba provjeriti informacije koje su sadržane u njihovim izvještajima. Ovdje Vadis laže.

Elena Rževskaja bila je prevoditeljica unutar ekipa Smerša Prve bjeloruske fronte, Lev Bezimenski prevoditelj, ali izravno pri Prvoj bjeloruskoj fronti. Oni su se 2. svibnja 1945. nalazili u Berlinu. Prema njima, navodni Hitlerov leš nije otkriven 5. svibnja 1945., nego večer prije. I nikako prema uputama Oberscharführera Mengershausea nego slučajno, zahvaljujući sovjetskom vojniku Čurakovu. Prema Rževskoj i Bezimenskom, Čurakov se u pratnji potpukovnika Klimenka iz Treće armije vratio provjeriti mjesto gdje su 2. svibnja otkriveni supružnici Goebbels. Bilo je 11 sati ujutro 4. svibnja, kad je, odmah pored, u rupi od granate, Čurakov viknuo časniku Klimenku: „Druže potpukovniče, ovdje su neke

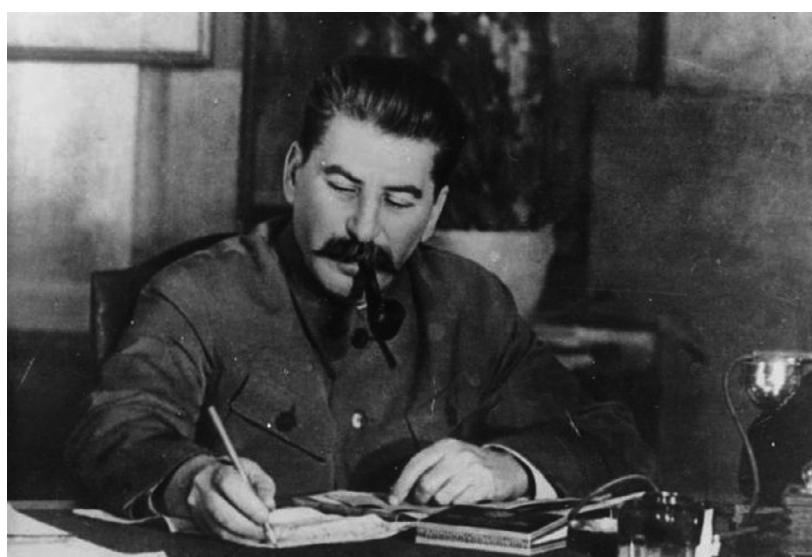

FOTO: BUNDESARCHIV/BILD

STALJIN je poslao najbolje pripadnike svojih tajnih službi i Crvene armije kako bi obavili očevid nad tijelima Hitlera i Eve Braun, prebacili ih u Moskvu te ispitali sve svjedoke

noge!“ Dva su muškarca zatim počela kopati te su otkopali ne jedno, nego dva trupla. Klimenko ni na trenutak nije pomislio da bi to mogli biti posmrtni ostaci Hitlera i njegove supruge. Stoga je izdao zapovijed da ih ponovno zakopaju. Tako je postupio jer su prethodne večeri neki nacistički zarobljenici jedno drugo truplo identificirali kao Hitlerovo. U 14 sati Klimenko je saznao da identifikacija zapravo nije bila uspješna: to nije bio Hitler. Sutradan, 5. svibnja, Klimenko je od svojih ljudi zatražio da ponovno otkopaju dva leša koja su sinoć pronađena i da o tome obavijeste prepostavljene.

Ta verzija o otkriću navodnih tijela Hitlera i Eve Braun djelomice se poklapa s tajnim dokumentom iz arhiva FSB-a koji smo proučili. Taj je dokument o otkriću dvaju karboniziranih trupala 5. svibnja 1945. supotpisao isti onaj vojnik Čurakov. S druge strane, nigdje se ne spominje potpukovnik Klimenko. Elena Rževskaja također se čudi zbog neobične časnikove povučenosti. On joj je jednostavno odgovorio: „Nikoga nisam izvijestio o tim truplima.“

Što se tiče spaljenih tijela otkrivenih 4. svibnja 1945., Elena Rževskaja tvrdi da ih je vidjela: „Posmrtni ostaci, spaljeni do ne-prepoznatljivosti, crni i stravični, bili su zamotani u sive pokrivače uprljane zemljom.“

Bormanna, Hitlerova osobnog tajnika i osobu od njegova najvećeg povjerenja, Rusi 1945. nisu pronašli. Njegov je leš pronađen prosincu 1972. u Berlinu

Je li Vadis uopće informiran o uvjetima u kojima su dva trupla otkrivena? Kao neupitni šef kontrašpijunaže u Berlinu, on je morao sve znati. Čak i ako mu je ta verzija bila poznata, njegova odluka da je sakrije je razumljiva. Nije želio Kremlju spomenuti to nevjerljivo otkriće. Ali ipak je znatno riskirao kad je izmijenio istinu. Tim više što je sve to već zabilježeno i izvještaju poslanom u Moskvu. Vadis nije znao za tu pojedinost, budući da, po svom običaju, sovjetske vlasti ne prosljeđuju informacije čak ni unutar tajnih službi.

Vadis je također zatajio da su dva trupla ukradeni udarnim snagama Pete armije kojoj je Moskva povjerila nadzor nad područjem Kancelarije. A ukrali su ih pripadnici Smerša. Oni su preuzezeli inicijativu da vojnicima udarnih snaga Pete armije ne prepuste tako dragocjen pljen. Diskretno, u noći s 5. na 6. svibnja, posmrtni ostaci umotani su u pokrivače i stavljeni u sanduke za streljivo. Elena Rževskaja sudjelovala je u toj otmici. „[...] trupla su prebacili preko ograda parka i ukrcali u kamion [...]. To je savršen primjer apsurdnih sukoba unutar sovjetskih jedinica. Ako su to doista leševi supružnika Hitler, to onda ne smije znati nitko drugi u Berlinu osim specijalaca Smerša. Dva su sanduka 6. svibnja smještena u novi glavni stožer Smerša, u berlinskoj četvrti Buch.

**BRITANSKI
PREMIJER
WINSTON
CHURCHILL**
ispred berlinskog
bunkera, na
mjestu Hitlerova
samoubojstva

'U usnoj šupljini
su ostaci razbijene
staklene ampule,
iz leša raširen miris
gorkog badema, a
analiza unutarnjih
organa otkrila je
cijanid', piše u
izvještaju ruskog
NKVD-a, 8. svibnja
1945. o obdukciji
tijela Adolfa Hitlera

Vadis u svom izvještaju nije, naravno, rekao ni riječ o toj „otmici“. Trebalo je sačuvati tajnu o postojanju tijela.

No vratimo se njegovom izvještaju vezanom uz ispitivanje Mengershausen koje je vodio 13. svibnja 1945.:

Mengershausen je izjavio da je leševe muškarca i žene prepoznao kao leševe kancelara njemačkog Reicha, Hitlera, i njegove supruge, Eve Braun. Dodao je da je 30. travnja osobno video njihova trupla kako gore u sljedećim okolnostima: 30. travnja od 10 h ujutro Mengershausen je bio u službi zaštite carske Kancelarije, patrolišujući u hodniku ispred kuhinje i blagovaonice carske Kancelarije. Usporedno s tim, imao je zadatak nadzirati park oko Hitlerova bunkera koji se nalazio 80 metara od zgrade gdje je bio Mengershausen.

Tijekom ophodnje, susreo je Hitlerova adutanta BAURA koji ga je obavijestio o samoubojstvima Hitlera i njegove supruge Braun. Sat nakon susreta s BAUROM, izlazeći na terasu smještenu 80 metara od Hitlerova skloništa, Mengershausen je video Sturmbannführer GÜNSCHEA, Hitlerovog pobočnika, i Sturmbannführera LINGEA, Hitlerova slугu, kako izlaze iz skloništa na izlaz za nuždu noseći u rukama Hitlerov leš koji su položili metar i pol od izlaza. Zatim su ponovno ušli i nakon nekoliko minuta donijeli su leš njegove supruge Eve Braun i položili ga pored Hitlerova leša. Pored leševa bile su dvije kante benzina, GÜNSCHE i LINGE počeli su njime polijevati leševe, a zatim su ih zapalili.

Kad su leševi karbonizirani, dva pripadnika Hitlerove osobne garde (čija imena su mu nepoznata) izišli su iz skloništa, prišli spaljenim leševima i stavili ih u rupu koja je nastala od eksplozije granate te su ih prekrili slojem zemlje.

Cijeli Vadisov dokazni postupak počiva na svjedočenju njemačkog vojnika, Harrija

Mengershausen. No prizor koji je on tako precizno opisao odvijao se daleko od njega, na udaljenosti od 80 metara. To je značajna razdaljina na kojoj je identifikacija rizična. Tu je primjedbu imao i sam Vadis, kao što proizlazi iz nastavka njegova izvještaja:

Upitan da objasni kako je leševe koji su izneseni iz bunkera prepoznao kao leševe Hitlera i njegove žene Braun, zarobljenik Mengershausen je izjavio: „Prepoznao sam Hitlera po licu, visini i odori.“

Adutant SS-a uspio je čak istaknuti i nekoliko odjevnih pojdinosti: Hitler je nosio crne hlače, kravatu, bijelu košulju. Što se Eve Braun tiče, ona je bila u crnoj haljinji. „Već sam je nekoliko puta video u toj haljinji“, objašnjava Mengershausen. „Osim toga, dobro sam poznavao njezinu lice. Bilo je ovalno, usko, s ravnim i malim nosom, svijetle kose. Dakle, poznavajući dobro Frau Braun, mogu potvrditi da je iz skloništa izvučeno upravo njezino truplo.“

Vadis ni ovaj put zasigurno ne misli da svoje nadređene može uvjeriti isključivo svjedočanstvom jednog dočasnika SS-a. On to, naravno, zna, ali kao u nekom dobrom kriminalističkom romanu, svjesno održava napetost. Njegov adut, koji treba poslužiti kao najvažniji dokaz, je sljedeći:

Činjenicu da je otkriveno upravo Hitlerovo truplo i truplo njegove žene potvrdila je u svojim iskazima Heusermann, tehnička asistentica zubara Blaschkea koji je liječio Hitlera, njegovu suprugu Braun, Goebbelsa i njegovu obitelj, kao i druge dužnosnike Reicha.

Käthe Heusermann, Vadisov dragulj, njegov ključni svjedok. Riječ je o onoj mladoj ženi čiju su nam biografiju i policijske fotografije pokazali u FSB-u. Identifikacija tijela najtraženijeg čovjeka na svijetu u potpunosti je pala na leđa tridesetogodišnje zubotehničarke.

Nije li to opet pomalo nepouzdano svjedočanstvo? Vadis nema izbora. Koliko god da su ga njegove službe tražile po cijelom Berlinu, zubar Blaschke ostao je nedostupan. Prema Käthe Heusermann, navodno je pobjegao u Berchtesgaden, daleko od zone koju kontroliraju Sovjeti. To je točno. Blaschke su uhitili Amerikanci. Budući da nije uspio doći do zubara, Vadis se morao zadovoljiti njegovom asistenticom. Zbog toga se potudio istaknuti stručne kvalitete Käthe Heusermann.

Tijekom ispitivanja, istaknula je da je u više navrata asistirala doktoru Blaschkeu pri liječenju zubi Hitlera i Braun. Osim toga, detaljnije je opisala stanje zubi na Hitlerovoj gornjoj i donjoj čeljusti [...].

Čeljusti su joj pokazali tek nakon što su provjerili koliko je mlađa žena stvarno upoznata s Hitlerovim medicinskim kartonom.

Nakon što je mostove i zube identificirala kao Hitlerove, Heusermann je izjavila: „Potvrđujem da mostovi i zubi koje su mi pokazali pripadaju Hitleru, na temelju sljedećih indicija: na gornjoj čeljusti koju su mi pokazali vidim jasnu ogrebotinu koja je nastala nakon bušenja zlatnog mosta koji se nalazi nakon četvorke. Taj mi je oži-

ljak dobro poznat, jer je postupak obavio doktor Blaschke uz moju asistenciju u jesen 1944., kad je Hitleru morao izvaditi šesticu. Osim toga, prisutne su sve karakteristike Hitlerovih mostova i zubi o kojima sam dala izjave tijekom ispitivanja.“

Vadisovo dokazivanje tu se zaustavlja. No ipak je naveo i jednog drugog svjedoka, Fritza Echtmana, drugog njemačkog zarobljenika kojeg nam je FSB spomenuo tijekom našeg posjeta. On je kao zubni protetičar također radio s Hitlerovim zubarcem. Vadisu je poslužio za identifikaciju zubi Eve Braun.

HITLEROVA SMRT
u tajnim dosjeima KGB-a

TIM press

DVOJE FRANCUSKIH NOVINARA uspjelo je riješiti povjesnu enigmu jesu li ostaci vođe Trećeg Reicha autentični. Izdavač je TIM press.